

# НАКАЗАТЕЛНО ИЗПЪЛНЕНИЕ И АДМИНИСТРАТИВНО ПРАВОРАЗДАВАНЕ – ПРОБЛЕМИ И ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА

*Йордан Йорданов<sup>1</sup>*

## CRIMINAL ENFORCEMENT AND ADMINISTRATIVE JUSTICE – PROBLEMS AND CHALLENGES

*Yordan Yordanov*

**Резюме:** В статията се изследват някои проблеми, възникнали при промяната на подсъдността и включването в обхвата на административните съдилища решаването на въпроси от наказателното изпълнение, след промените в ЗИНЗС от 2017 год. Акцент в изложението са проблемите, свързани с концептуалната постройка на наказателнорепресивната политика на държавата и новите законодателни решения.

**Ключови думи:** *наказателно изпълнение, административно правосъдие*

**Abstract:** The article examines some problems arising from the change of jurisdiction and the inclusion in the scope of administrative courts to address issues of criminal enforcement, after the changes in the ZINZS in 2017. The exhibition focuses on issues related to the conceptual structure of criminal repression policy and new legislation solutions.

**Key words:** *criminal enforcement, administrative justice*

**Doi:** <https://doi.org/10.36997/PPDD2022.195>

---

<sup>1</sup> Старши комисар Йордан Димитров Йорданов, доктор по наказателно процесуално право, началник на Затвора – гр. Варна, ГД „Изпълнение на наказанията“ към Министерството на правосъдието.

**Yordan Dimitrov Yordanov, doctor of criminal procedure law, head of Varna Prison.**

С измененията и допълненията в ЗИНЗС, обнародвани в ДВ, бр. 13 от 7 февруари 2017 г., се въведе законодателна промяна в подсъдността на особено важни за наказателно-изпълнителния процес<sup>2</sup> производства, т.е. процедурите, свързани с преместването на лишените от свобода от затвор или затворническо общежитие от закрит тип в открит тип и на замяна на режима на изтърпяване на наказанието, процедури които не бяха дадени като предписание на българската държава с осъдителното решение по делото „Нешков и други срещу България“<sup>3</sup>.

По същество се въведе нов способ за оспорване на актовете на затворническата администрация по реда на АПК пред административните съдилища по местоизпълнение на наказанията в хипотезата на чл. 64, ал. 2 и ал. 4, чл. 66, ал. 2 и чл. 198, ал. 1, 2 и 4 ЗИНЗС (в сила от 05.11.2017 г.).

Това законодателно решение само по себе си буди сериозни възражения, свързани с един много важен концептуален въпрос, стоящ на плоскостта „престъпление – наказание“ и духа на държавната наказателна политика.

Държавната репресия се реализира посредством различни форми. Между тях особено място е отделено на наказанието като принуда. Теорията определя „принудата“ като правомощие на държавата да репресира всяко наказателно отговорно лице за извършено от него престъпление и задължението на това лице да понесе репресията поради наказателната отговорност, която е лична. Правото да наказва принадлежи само и единствено на държавата съобразно нейната наказателна политика. Наказанието е обединяващото звено, то е основна категория в наказателното, наказателно-процесуалното и пенитенциарното право. Според проф. Здр. Трайков „наказателното изпълнение е заключителният стадий в наказателноправната област, а основните елементи на съдържанието на наказанията са установени в

---

<sup>2</sup> Наказателното изпълнение представлява последователно протичаща дейност за реализиране на определено наказание, наложено с влязла в сила присъда за извършване на определено престъпление, затова академик Стефан Павлов го определя като процес (вж. по-подробно Павлов, Ст. Участие на съда в наказателното изпълнение. София, 1974, с. 29).

<sup>3</sup> ECHR, CASE OF NESHKOV AND OTHERS v. BULGARIA, Appl. No. 36925/10, 21487/12, 72893/12, 73196/12, 77718/12 and 9717/13) Decision from 01.06.2015.

НК<sup>4</sup>. Правоотношенията, на основата на които се осъществява наказателното изпълнение, са продължение на правоотношенията, които се регулират от наказателното право, в смисъл че тези правоотношения са неизбежна фаза в хода на осъществяването на наказателната репресия. Тези правоотношения са продължение на правоотношенията, регулирани от наказателното право и в смисъл че се явяват средство за тяхното реализиране, проникнати са от същия дух и са ориентирани към осъществяване на същата задача (възпитателно-предупредително въздействие върху виновния и другите неустойчиви членове на обществото)<sup>5</sup>. Това е така, защото наказателното право урежда „диференцирано третиране на различните престъпления и форми на престъпна дейност“, след което „установява диференцирано съдържание на наказателната отговорност на техните субекти“<sup>6</sup>. Диференцираният подход в наказателно-изпълнителното право се изразява в „съобразяването на изпълнението на наказанието с особеностите на определени групи осъдени лица“<sup>7</sup>.

И въпреки солидната теоретична основа законодателят непосредствено и неприемливо възприе, според мен, форми на съдебен контрол, които са доста непопулярни. Визираните промени доведоха до разделяне на подсъдността при решаване въпросите на наказателното изпълнение между административните и окръжните съдилища на единствен признак резултатът за правното положение на лишените от свобода, т.е. облекчаване или утежняване на условията за изтърпяване на наказанието „лишаване от свобода“. Това доведе до нарушаване стабилитета на отношенията и връзките в наказателно-изпълнителното правоотношение предвид смесването на процесуални закони.

Като част от системата на наказанията (чл. 37 НК) лишаването от свобода се изпълнява посредством изолация от обществото и подлагане на поправително въздействие.

Според чл. 2 ЗИНЗС „изпълнение на наказанието е насочено към постигането на неговите цели“, а в т. 1 и 2 са определени най-

---

<sup>4</sup> Вж. Трайков, Здр. Наказателно изпълнително право. София: Албатрос, 2002, с. 21.

<sup>5</sup> Вж. по-подробно Павлов, Ст. Участие на съда в наказателното изпълнение. София, 1974, с. 46-47.

<sup>6</sup> Вж. Ненов, Ив. Наказателно право на НРБ. София, 1972. Въпроси на „множество-то престъпления“ в проекта за нов НК, с. 55.

<sup>7</sup> Вж. Паликарски, М. Наказателно-изпълнително право на НРБ. София, 1977, с. 26.

важните от тях „...осъществяване на контрол върху поведението на осъдените за ограничаване на възможността да извършват други престъпления...“ и „... диференциация и индивидуализация на наказателно-изпълнителното въздействие за поправяне и превъзпитание на осъдените в зависимост от поведението им“.

Правната доктрина свързва наказанието „лишаване от свобода“ с неговия сложен елементарен състав, по отношение на който са формирани няколко принципни становища. Според К. Лютов теоретичната постройка относно съдържанието на наказанието е следната: настаняването и задържането за установения от съда срок в специално изградени за тази цел места; подчиняването на установен задължителен режим, включително поставянето в специфични битови условия; допълнителното отнемане или ограничаване на някои права и възможности в областта на труда и общественото осигуряване<sup>8</sup>. Другото теоретично схващане принадлежи на Ст. Павлов и извежда общението, че наказанието „лишаване от свобода“ „по своето съдържание се свежда до изолация на осъдения в една или друга степен, т. е. до ограничаване в една или друга степен свободата на гражданина за придвижване и за общуване с други граждани там, където живее и работи“<sup>9</sup>. Според М. Паликарски лишаването от свобода представлява: настаняване и задържане на осъдения в специално определени за целта места; подчиняването му на предварително определен режим; и засягане на някои други негови права<sup>10</sup>. Здр. Трайков застъпва същата концептуална постройка<sup>11</sup>.

Обобщавайки горното, виждаме, че наказателноправната теория свързва наказанието „лишаване от свобода“ с неговите елементи – изолацията от обществото и режима, на който е подложен лишеният от свобода от съда с постановената и влязла в сила присъда. Няма режим на лишаване от свобода без изолация, както и обратното – няма изолация без съответен режим, чрез който тя да се осъществява.

Изолацията не е абсолютна величина, затова законодателят е предвидил тя да бъде облекчавана, респективно – утежнявана, т.е.

---

<sup>8</sup> Вж. Лютов, К. Основни въпроси на наказанието лишаване от свобода. София, 1967, с. 66-67.

<sup>9</sup> Вж. Павлов, С. Участие на съда в наказателното изпълнение. София, 1974, с. 170.

<sup>10</sup> Вж. Паликарски, М. Наказателно-изпълнително право на Народна република България. София, 1986, с. 27

<sup>11</sup> Вж. Трайков, Здр. Наказателно-изпълнително право. София, 2007, с. 126.

става въпрос за „степен на изолация“. Правилата за нейното определяне са закрепени в глави 2-4 от ЗИНЗС, като контролът на актовете по чл. 64 ЗИНЗС е даден на административен съд, а този по чл. 64а от същия закон е подсъден на окръжен съд.

Режимът е вторият елемент от съдържанието на наказанието „лишаване от свобода“, той също не е статична величина и подлежи на прогресивно или регресивно движение в рамките на първоначално определения от съда или в по-строг при събдяване на определени предпоставки, визирани в закона. Текстовете са ситуирани в глава 5 и 15 от ЗИНЗС. Тук нещата са доста по-сложни, контролът при чл. 66 и 198 ЗИНЗС е на административен съд, а хипотезите на чл. 67, 68, 69 на окръжен съд дори и при повдигнат спор за подсъдност по чл. 67, ал. 3 компетентността е на окръжен съд<sup>12</sup>.

Двата елемента и предвидените за тях процедури са част от „прогресивната система“, заложена като принцип в наказателното изпълнение и имат самостоятелно функциониране.

Това налага извод за нееднакъв подход, приложен от законодателя по отношение на визията, за регулацията на системата от норми и принципи, свързана с основните елементи на наказанието „лишаване от свобода“ – изолацията и режима.

Някак си съвсем естествено НПК е плоскостта, върху която би следвало да се развиват тези правоотношения. Там се съдържа специална глава 35 „Производства във връзка с изпълнение на наказанието“, в която са регламентирани останалите законови процедури. „С разделянето на подсъдността между административните съдилища и окръжните съдилища на основание облекчаване и утежняване положението на лишените от свобода, особено в процедурата по чл. 66 от ЗИНЗС, се създава правна несигурност и се смесват процесуални закони. В производството по чл. 64 от ЗИНЗС административният съд трябва и да прецени правилното определяне на режима за изтърпяване на наложеното наказание по аргумент от ал. 3 на посочената норма, с което му се вменяват и правомощия на наказателен съд.“<sup>13</sup>

<sup>12</sup> Вж. Определение №62/19.06.2018 г. на смесен петчленен състав на ВАС и ВКС.

<sup>13</sup> Вж. Становище на работната група, създадена със Заповед №ЛС-13-75 от 26.06.2018 г., изменена със Заповед ЛС-13-154 от 04.12.2018 г. на МП за изследване на резултатите от прилагането на Закона за изпълнение на наказанията и задържането под стража чрез извършване на последваща оценка на въздействието, включваща представители на всички заинтересовани институции.

Тезата, според мен, е абсолютно логична, тъй като се касае за основните елементи на наказанието и тяхната промяна се развива само и единствено в съществуващо наказателно-изпълнително правоотношение с точно определен субект – затворник по смисъла на чл. 297 НК. Другият участник в това правоотношение – затворната администрация, е орган, натоварен от законодателя с наказателно-изпълнителни функции, и затова правомощията на този орган (при решаването на въпросите по чл. 64, 66, 198 ЗИНЗС) могат да се реализират само на основата на наказателно-изпълнителното правоотношение и то в качеството на субект на това правоотношение, а не като орган на администрацията, т.е. на изпълнителната власт. Функционалните характеристики определят органа, който ги осъществява, а не обратното. По сходен начин е и законодателната постройка в сферата на наказателния процес. В определени случаи законът възлага на орган на изпълнителната власт да извършва действия по разследването (разследващ полицай, митически инспектор), т.е. да осъществява една процесуална функция.

Всичко това обосновава извод, че АПК не би следвало да намира приложение по отношение на действия и актове по изпълнението (има се предвид актове във вр. с чл. 64, 66 и 198 ЗИНЗС), защото актовете по изпълнението не са административни актове в общия смисъл на думата. По своето правно естество това са специфични актове на наказателното изпълнение, за които би следвало да важат специфичните правила за подсъдност на НПК. На проверка по реда на АПК би следвало да подлежат само онези актове на пенитенциарната администрация, които не лежат върху плоскостта на наказателното изпълнение, не пораждат, не изменят и не погасяват наказателно-изпълнителни правоотношения, а са израз на административна дейност в нейния истински смисъл.

Актовете и действията, включени в обхвата на АПК, са на плоскостта – власт и подчинение, докато тук, в наказателното изпълнение, повече от очевидно е, че става въпрос за репресия и принуда.

Анализът на всичко това доказва по категоричен начин, че наказателното изпълнение не е административна дейност, а специфична държавна дейност, свързана с осъществяването на наказателната репресия.

Следвайки изложеното до тук, някак си най-логично е компетентността за произнасяне по законосъобразността на актовете на

затворническата администрация, относно хипотезите на чл. 64, 66 и 198 ЗИНЗС, да е на съответния окръжен съд. Това решение най-пълно би кореспондирало с чл. 41, ал. 6 НК, в който чрез задължението да определи първоначалния режим на изтърпяване на наказанието, на наказателния съд е възложена и задачата да го индивидуализира в стадия на неговото изпълнение за определен период и в определени граници. И не само това, ролята на наказателния съд в наказателното изпълнение е гаранцията за успеха на държавната репресия, т.е. „че вложената в присъдата наказателна политика ще намери по-нататък своето практическо осъществяване“<sup>14</sup>.

Именно в този смисъл няма основание да се прави разлика в съда, който трябва да притежава правомощието да разглежда и решава въпросите, свързани с промяната на режима в по-тежък или по-лек, още по-малко в степента на изолацията. Съдът, който решава въпросите за наказанието при постановяване на присъдата въз основа на преценка на всички данни относно формата на вината и степента на обществената опасност на деянието и дееца, трябва да се признае за най-компетентен да решава и въпросите, свързани с индивидуализацията на наказателно-изпълнителното въздействие в хода на неговото изпълнение, за да се осъществи и гарантира последователността в провеждането на наказателната репресия въобще. Без всичко това е немислимо да се осигури желаната ефективност на държавната дейност в борбата с престъпността. Правилата за изменение на режима на изтърпяване на наказанието „лишаване от свобода“ са свързани с целите на наказанието по НК. Преместването на осъденото лице от един тип затворническо общежитие в друг тип също зависи от резултатите от превъзпитателния процес, т.е. пак е налице индивидуализация на наказанието, което вече се базира на изменения в конкретни обстоятелства през цялото време, докато трае наказателно-изпълнителното въздействие.

За да се стигне до поправяне на осъдения, поправителното въздействие върху него трябва да бъде съобразено с вида на извършеното престъпление, размера на наказанието, броя на осъжданията, личностните му особености и редица други обстоятелства, а резултатите от него да формират в крайна сметка обема от необходимите доказателства, предвидени в чл. 439а от НПК. С разпоредбата на чл. 439а

---

<sup>14</sup> Вж. Павлов, Ст. Цит. съч., с. 88.

от НПК се въведе *доказателствен стандарт* относно поправянето на осъдения по време на изтърпяване на наказанието „лишаване от свобода“, като се сочи, че това могат да бъдат всички обстоятелства, които свидетелстват за положителна промяна у осъдения. В този насока е и трайната съдебна практика, свързана с ПВС №7/75 г, изм. с ПВС №8/87 г.

Обобщавайки горното, можем да направим обоснован извод, че преместването винаги се свързва със задължителното изменение на режима на изтърпяване на наказанието и корекция в степента на изолацията, т. е. налице е изменение на наказателно-изпълнителното правоотношение.

В подкрепа на изложеното е добре да се анализира и т. нар. начало на континуитета<sup>15</sup>. Според него между отделните фази при осъществяване на наказателната репресия (досъдебно производство, съдебно производство, изпълнително производство) трябва да е налице тясна взаимовръзка, която да гарантира последователност и приемственост в духа и целите на държавната политика. За осъществяването на тази връзка организацията, ръководството и контрола на тези фази от наказателнорепресивната дейност на държавата трябва да са съсредоточени в правомощията на един и същ орган, в случая наказателния съд.

Редакцията на ЗИНЗС до измененията с бр. 13 от 2017 г., в сила от 07.02.2017 г., бе по-удачна относно подсъдността на актовете във връзка с наказателното изпълнение. Предвиденият съдебен контрол върху промените в наказателно-изпълнителното правоотношение ставаше чрез оспорване на отказа на Комисията по изпълнение на наказанието пред съответния окръжен съд по чл. 64, ал. 4 от ЗИНЗС (отм.). Механичната замяна на една особена юрисдикция, действаща в наказателното изпълнение и решаваща въпросите на режима и изолацията, каквато беше Комисията по чл. 73 ЗИНЗС, с фигурата на началника на затвора по никакъв начин не промени генезиса на наказателно-изпълнителното правоотношение. Субекти в него си останаха, от една страна, *физическото лице с особен статут*, т. е. на което с влязла в сила и приведена в изпълнение присъда е нало-

---

<sup>15</sup> Континуитет – непрекъсната връзка между същности или явления, продължение, приемственост (<http://talkoven.onlinerechnik.com>). За пръв път разсъждения по въпроса за континуитета в наказателното правосъдие са направени на X конгрес на Международната асоциация по наказателно право в Рим през 1969 г.

жено наказание лишаване от свобода, а другият е *държавата*, която по правило не се споменава. Често, говорейки за държавата, се имат предвид нейните власти (законодателна, съдебна и изпълнителна), в случая изпълнителната. Началникът на мястото за лишаване от свобода се явява и субект на наказателно-изпълнителните отношения, изразявайки чрез тях волята на държавата.

Това води до извода, че определянето на режима на изтърпяване на наказанието дори и в случаите на промяната му от по-тежък в по-лек и обратно не е административна дейност, а изпълнителна дейност, и то наказателно-изпълнителна, защото и при действието на чл. 64, ал. 4 и чл. 74, ал. 1, т. 3 ЗИНЗС(отм.) крайният съдебен акт е бил на окръжния съд. При предходната редакция на закона в хипотезата на чл. 64, ал. 4 от ЗИНЗС, (отм.) наказателният съд е бил длъжен преди всичко да съобрази дали поправянето и превъзпитанието на осъдения може да бъде постигнато с изменение на режима за изтърпяване на наложеното наказание или със смекчаване степента на изолация. Този процес налага внимателна оценка на конкретната обществена опасност на деянието и отражението му в обществото. В този смисъл е наложително съдът да преценява не само личните качества на дееца, но и неговото поведение, конкретната обществена опасност на престъплението и дали биха се постигнали целите на чл. 36 НК. Проблем остава преценката на такива факти, като наличието на добро поведение, изтърпяване на определен срок – абсолютна формална предпоставка за текстовете на чл. 64 и 66 ЗИНЗС, а в последния случай, включително и със зачитане на работни дни при формулата „два работни дни се зачитат за три дни лишаване от свобода, с изключение на работните дни, зачитането на които е отменено от съда“ (чл. 178, ал. 1 ЗИНЗС)<sup>16</sup>. В настоящия момент такава проверка по същество прави единствено наказателният съд в хипотезата на чл. 64а, 67, 68, 69 ЗИНЗС предвид факта, че е наказателен и тази дейност му е присъща и е в съответствие с чл. 1 от ЗИНЗС, а процесуално приложим

<sup>16</sup> Полагането на обществено полезен труд по време на изтърпяване на наказанието „лишаване от свобода“ съгласно чл. 41, ал. 4 НК е възпитателна мярка. Тя е изградена върху презумпцията, че при системно и добросъвестно участие на осъдения в трудова дейност възпитателният процес се ускорява и целите на наказанието, свързани с неговото поправяне и превъзпитание, се постигат за по-кратък срок от постановления с присъдата (вж. Лютов, К. За и против зачитането на работни дни при изтърпяване на наказанието „лишаване от свобода“. // Социалистическо право, 1967, №5, с. 46).

е редът на НПК. В хипотезите на чл. 64, ал. 4, чл. 66, ал. 2 и 198, ал. 2 и 4 ЗИНЗС въпросната проверка не се прави от административния съд, защото основанията за законосъобразност на акта – заповедта на началника на затвора, са в чл. 146 АПК. Това може да доведе до погрешна преценка за наличието на всички необходими предпоставки даден лишен от свобода да бъде преместен от заведение от закрит тип в такова от открит тип или режимът да бъде заменен със следващ по-лек. Резултат, водещ до опасността един потенциално „непоправил се“ затворник да попадне в облекчени условия на третиране.

Анализираното противоречие в процесуалния ред, свързан с изменение режима на изтърпяване на наказанието, респективно – степента на изолация – по реда на АПК и НПК (чл. 64, 66 и 198 ЗИНЗС, ред. ДВ, бр. 13 от 07.02.2017 г. и чл. 64а, 67, 68, 69 ЗИНЗС), не е ефективно правно средство по смисъла на чл. 13 от ЕКЗПЧОС, на Решението „Нешков и други срещу България“, на Решението „Живко Господинов и други срещу България“<sup>17</sup>.

В подкрепа на това възражение може да се посочи, „че чл. 6 от ЕКЗПЧОС и чл. 47 от Хартата за основните права на Европейския съюз прогласяват правото на справедлив процес. За постигането му едно от минималните права, регламентирани в тези международни актове, което всяко обвинено в извършване на престъпление лице следва да има, е правото на защита. За да гарантира по-последователното прилагане на правата и гаранциите, предвидени в чл. 6 ЕКПЧ, европейският законодател е предприел мерки за допълнително развитие в рамките на ЕС на минималните стандарти, определени в ЕКЗПЧОС и Хартата, основавайки се на разпоредбата на чл. 82, §2, ал. 2, б. „б“ от Договора за функциониране на Европейския съюз, която позволява установяването на минимални правила в областта на правата на лицата в наказателното производство“.<sup>18</sup> Такова минимално правило ще е именно уеднаквяването на процесуалния ред за защита при изменение режима и степента на изолацията при изтърпяване на наказанието по реда на чл. 64, чл. 66 и 198 ЗИНЗС с този по чл. 64а,

<sup>17</sup> ECHR, CASE OF ZHIVKO GOSPODINOV AND OTHERS v. BULGARIA, Appl. No. 34639/07, Decision from 26.10.2017.

<sup>18</sup> Вж. Становище на работната група създадена със Заповед №ЛС-13-75 от 26.06.2018 г., изменена със Заповед ЛС-13-154 от 04.12.2018 г. на МП за изследване на резултатите от прилагането на Закона за изпълнение на наказанията и задържането под стража чрез извършване на последваща оценка на въздействието, включваща представители на всички заинтересовани институции.

67, 68, 69 ЗИНЗС. Не е за подминаване и факта, че по реда на глава 35 НПК съдът може да реши въпроса по същество, а допълнителна гаранция в процеса е участието на съдебни заседатели.

Следователно уеднаквяването на процедурите по решаването на всички въпроси, свързани с изтърпяване на наложеното наказание, само от наказателния съд ще отговори в пълна степен и на разясненията по т. 52 и т. 58 от Решение от 30.05.2017 г. по делото Цоньо Иванов Цонев против България<sup>19</sup>, по т. 42 от Решението Стоян Илиев Колев срещу България<sup>20</sup>.

Теорията е установила, че в процесите на правоприлагането се извършва проверка на нормите и принципите, заложен в законовите хипотези, т.е. в изпълнението, като дейност може да бъдат установени тяхната обществена оправданост и ефективност. В този процес най-добре могат да се видят слабостите в практиката на наказателната политика срещу лица, извършили престъпления. Всичко това, разбира се, е следствие от спецификата на наказателното изпълнение като завършващ стадий в реализирането на наказателната отговорност.

Между наказателното право, наказателния процес и наказателно-изпълнителното право е налице неразривна взаимовръзка. Наказателно-изпълнителното правоотношение започва с привеждане в изпълнение на влязла в сила присъда, т. е. при приключен наказателен процес, при който вече е осъществена основната задача на наказателното право – предвиждане и налагане на наказания на лицата, извършили престъпления. Няма как да не се съгласим с мнението на проф. Здр. Трайков, че „Единната държавна дейност, свързана с борбата с престъпността, чрез наказателната репресия не може да бъде ефективна при неефективност на някои от посочените отрасли на правото“<sup>21</sup>. А именно дискутираната тематика прави наказателното изпълнение неефективно.

С оглед на дискутираните по-горе съображения и в светлината на пилотното Решение „Нешков и други срещу България“ може да се

---

<sup>19</sup> ECHR, Tsonyo Ivanov TSONEV v. BULGARIA, Appl. No. 9662/13, Decision from 30.05.2017.

<sup>20</sup> ECHR, Stoyan Iliev KOLEV v. BULGARIA, Appl. No. 69591/14, Decision from 30.09.2017.

<sup>21</sup> Вж. Трайков, Здр. Рецидивът в наказателното и наказателно-изпълнителното право. // Затворно дело, 1985, №4, с. 24.

направи обоснован извод, че законодателните решения в чл. 64, чл. 66 и чл. 198 ЗИНЗС, ред. ДВ, бр.13 от 07.02.2017 г., относно оспорването на актовете на началника на затвора пред административните съдилища не са ефективно и превантивно средство на защита при извършено нарушение на чл. 3 от ЕКЗПЧ по отношение на лишените от свобода.

\* \* \*

Изложеното дотук показва нерешени значителни теоретични и практически проблеми при прилагането на текстовете, свързани с олацията и режима в наказателното изпълнение.

Правилното решаване на повдигнатите въпроси изисква спешна намеса и ревизия на ЗИНЗС, но това би дало стабилен резултат след изследване на предстоящото решение и мотивите към него на Конституционния съд по конституционно дело №1/2022 г. с предмет даване на задължително тълкуване на чл. 4, чл. 119, ал. 2, чл. 120, ал. 1 и чл. 125 от Конституцията във връзка с отговор на въпроса: „Изисква ли принципът на правовата държава, закрепен в чл. 4, ал. 1 от Конституцията, всички спорове за законността на актовете и действията на административните органи да бъдат подведомствени на административните съдилища, включващи Върховния административен съд, предвиден в чл. 119, ал. 1 и чл. 125 от Конституцията и специализираните административни съдилища, създадени по силата на чл. 119, ал. 2 от Конституцията?“<sup>22</sup>.

## Използвана литература

1. Лютов, К. Основни въпроси на наказанието „лишаване от свобода“. София: БАН, 1967.

(Lyutov, K. Osnovni vaprosi na nakazaniето lishavane ot svoboda. Sofiya: BAN, 1967).

2. Лютов, К. За и против зачитането на работни дни при изтърпяване на наказанието „лишаване от свобода“. // Социалистическо право, 1967, №5, с. 46.

---

<sup>22</sup> По-подробно вж. искане от Пленума на върховния административен съд за даване на задължително тълкуване от Конституционния съд на чл. 4, ал. 1, чл. 119, ал. 2, чл. 120, ал. 1 и чл. 125 от Конституцията на Република България с вх. № 12 КД/12.01.22 г. по описа на Конституционния съд.

(Lyutov, K. Za i protiv zachitaneto na rabotni dni pri iztarpyavane na nakazaniето „lishavane ot svoboda“. // Sotsialistichеско право, 1967, №5).

3. Ненов, Ив. Наказателно право на НРБ. София, 1972.

(Nenov, Iv. Nakazatelno pravo na NRB. Sofiya, 1972).

4. Павлов, С. Участие на съда в наказателното изпълнение. София, 1974.

(Uchastieto na sada v nakazatelното izpalnenie. Sofiya, 1974).

5. Паликарски, М. Наказателно изпълнително право на НРБ. София, 1984. (Palikarski, M. Nakazatelno-izpalnitelno pravo na NRB. Sofiya, 1984).

6. Трайков, Здр. Наказателно-изпълнително право. София, 2007.

(Traykov, Zdr. Nakazatelno-izpalnitelno pravo. Sofiya, 2007).

7. Трайков, Здр. Рецидивът в наказателното и наказателно-изпълнителното право. // Затворно дело, 1985, №4.

(Retsidiva v nakazatelното i nakazatelno-izpalnitelното pravo. // Zatvorno delo, 1985, №4.

#### **Интернет ресурс**

<https://hudoc.echr.coe.int>.

#### **За контакти:**

Йордан Йорданов

Началник на Затвор – Варна

E-mail: [y\\_yordanov1@abv.bg](mailto:y_yordanov1@abv.bg)